

طراحی رجیستر فایل توان – پایین در فناوری ۹۰ نانومتر CMOS

محمد آسیایی^{۱*}

اطلاعات مقاله	چکیده
دریافت مقاله: ۱۳۹۵/۰۹/۲۶	عمده توان مصرفی در رجیستر فایل های سریع مربوط به مسیرهای خواندن است که با استفاده از مدارهای دینامیکی پیاده سازی می شوند. از این رو، یک تکنیک مداری جدید در این مقاله پیشنهاد می شود که بدون کاهش چشمگیر سرعت و مصونیت در برابر نویز، توان مصرفی رجیستر فایل ها را کاهش می دهد. در مدار دینامیکی پیشنهادی، شبکه پایین کش به چند شبکه کوچکتر تقسیم می شود تا عملکرد مدار افزایش یابد. همچنین شبکه های پایین کش با استفاده از ترانزیستورهای NMOS پیش بار می شوند تا دامنه نوسان ولتاژ و در نتیجه توان مصرفی کم شود. با استفاده از مدار پیشنهادی، یک رجیستر فایل با ۶۴ کلمه ۳۲ بیتی، دو پورت برای خواندن و یک پورت برای نوشتن پیاده سازی می شود. رجیستر فایل های مورد مطالعه با استفاده از نرم افزار HSPICE در تکنولوژی ۹۰ نانومتر CMOS و با بکارگیری ترانزیستورهایی با ولتاژ آستانه کم شبیه سازی شدند. نتایج شبیه سازی برای رجیستر فایل ها نشان می دهند که تحت مصونیت در برابر نویز یکسان، توان مصرفی و تاخیر در رجیستر فایل پیشنهادی به ترتیب ۳۷٪ و ۳۶٪ نسبت به رجیستر فایل متداول کاهش یافته است.
پذیرش مقاله: ۱۳۹۶/۰۸/۲۱	
واژگان کلیدی: رجیستر فایل، مدارهای دینامیکی، خطوط بیت محلی و سراسری، مصونیت در برابر نویز.	

۱- مقدمه

رجیستر فایلها یکی از حساس ترین ماژولها در مسیر بحرانی ریزپردازنده ها به حساب می آیند که به دفعات مورد استفاده قرار می گیرند [۱]. وظیفه رجیستر فایلها، ذخیره سازی متغیرهای موقتی و میانی می باشد که در اجرای یک توالی از دستورات استفاده می شوند. به عنوان مثال، پردازنده پنتیوم ۴ اینتل شامل دو رجیستر فایل در مسیر داده (Integer RF و FP RF) می باشد [۲]. از آنجایی که با اجرای هر دستور، داده از رجیستر فایلها خوانده یا درون آنها نوشته می شود، طراحی رجیستر فایلها سریع برای بالا بردن عملکرد ریزپردازنده ها در حین اجرای دستورات حیاتی می باشد [۳]. از سوی دیگر، هسته های اجرایی ریزپردازنده های سریع به رجیستر فایل هایی با تعداد پورت زیاد نیاز دارند تا دستورالعمل های مستقل را بطور موازی با استفاده از واحدهای اجرایی پردازش کنند. با استفاده از چنین رجیستر فایل هایی می توان مسیرهای داده چندین

واحد پردازش را از لحاظ برداشت و ذخیره سازی داده پشتیبانی کرد.

با این وجود، رجیستر فایلها سهم قابل توجهی از توان مصرفی ریزپردازنده های سوپر اسکالر را به خود اختصاص می دهند به طوریکه تا ۳۷٪ از کل توان ریزپردازنده ها را مصرف می کنند [۴]. این سهم با افزایش اندازه و تعداد پورتهای رجیستر فایلها در ریزپردازنده های جدید بیشتر نیز می شود. بنابراین رجیستر فایلها یکی از مولفه های اصلی در توان مصرفی ریزپردازنده ها به حساب می آیند که توان تلفاتی آنها بطور شگرفی با نسلهای جدید تکنولوژی افزایش می یابد.

با توجه به متون علمی، سهم عمده ای (نزدیک به ۷۰٪) از توان دینامیکی رجیستر فایلها مربوط به خطوط بیت محلی (LBL) و سراسری (GBL) در مسیر خواندن رجیستر فایلها است [۱]. توان مصرفی خطوط بیت، عامل غالب در توان مصرفی رجیستر فایلها به حساب می آید و

* پست الکترونیک نویسنده مسئول: m.asyaei@du.ac.ir
۱. استادیار، دانشکده فنی و مهندسی، دانشگاه دامغان

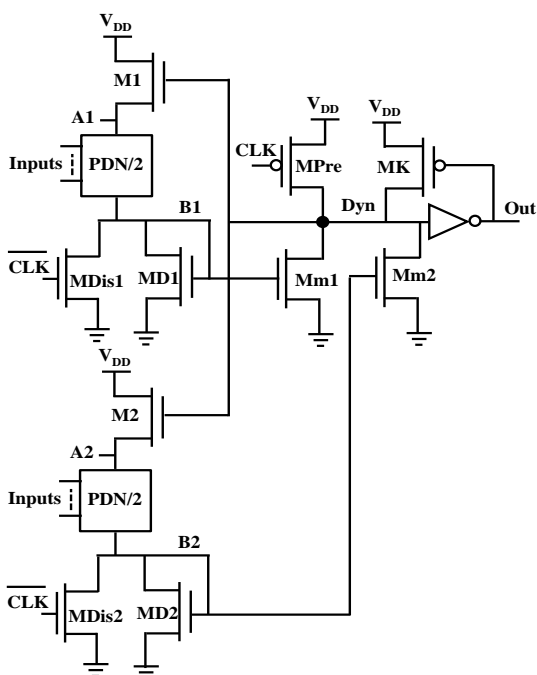
بنابراین مدار مناسب است که با بکارگیری آن در پیاده سازی خطوط بیت کاهش بیشتری در تاخیر و توان مصرفی حاصل شود بدون آنکه مصونیت در برابر نویز کاهش چشمگیری داشته باشد.

در این مقاله مدار دینامیکی پیشنهاد می شود که با بکارگیری آن در پیاده سازی خطوط بیت، تاخیر و توان مصرفی رجیستر فایلها کم می شود. یک رجیستر فایل دو کیلو بیتی با استفاده از مدار دینامیکی پیشنهادی طراحی می شود که مزیت عمده آن توان مصرفی و تاخیر کمتر نسبت به رجیستر فایل متداول است.

ساختار مقاله به این صورت است که در بخش ۲ مدار دینامیکی پیشنهادی معرفی می گردد و در ادامه رجیستر فایل تون- پایین در بخش ۳ توصیف می شود. سپس نتایج شبیه سازیها و مقایسه نتایج در بخش ۴ بررسی می شوند. در نهایت در بخش ۵ نتیجه گیری و جمع بندی صورت می گیرد.

۲- مدار دینامیکی پیشنهادی

مدار دینامیکی پیشنهادی در شکل (۱) و شکل موجهای مربوط به آن در شکل (۲) نشان داده شده است. در مدار پیشنهادی، شبکه پایین کش به دو شبکه کوچکتر تقسیم شده است تا بتوان گیتهای عریض را براحتی و بدون افزایش تاخیر یا نیاز به گیت اضافی نسبت به دومینو متداول پیاده سازی نمود.

شکل ۱- مدار دینامیکی پیشنهادی

با افزایش اندازه و تعداد پورتهای رجیستر فایلها به طور خطی زیاد می شود. از سوی دیگر با کوچک شدن اندازه افزارهها در فناوریهای جدید، توان نشتی عامل مهمی در توان مصرفی می شود بطوریکه تا ۵۰٪ از کل توان مصرفی مربوط به توان نشتی می شود [۴]. خطوط بیت نیز بیش از ۶۰٪ از توان نشتی رجیستر فایل را به خود اختصاص می دهند [۵]. بنابراین برای کاهش توان مصرفی خطوط بیت باید به همه مولفه های توان مصرفی توجه داشت تا با کاهش توان مصرفی خطوط بیت، توان مصرفی رجیستر فایلها و متعاقباً توان کلی ریزپردازندهها کم شود.

خطوط بیت محلی و سراسری رجیستر فایلها معمولاً با مدارهای دینامیکی پیاده سازی می شوند تا سرعت افزایش یابد. یکی از معروفترین مدارهای دینامیکی، مدار دومینو است که بطور گسترده در پیاده سازی خطوط بیت استفاده می شود. در مدار دومینو متداول از ترانزیستور نگهدارنده جهت استحکام مدار استفاده می شود.

در مدارهای دومینو، افزایش اندازه ترانزیستور نگهدارنده با فرض ثابت بودن اندازه ترانزیستورهای شبکه پایین کش، استحکام مدار را افزایش می دهد. از این رو نسبت نگهدارنده (K) به صورت زیر تعریف می شود [۶]:

$$K = \frac{\mu_p \left(\frac{W}{L}\right)_{Keeper-transistor}}{\mu_n \left(\frac{W}{L}\right)_{Pull-Down-Network}} \quad (1)$$

که W طول و L عرض ترانزیستور، μ_p و μ_n به ترتیب قابلیت تحرک الکترون و حفره می باشند. افزایش اندازه ترانزیستور نگهدارنده یک روش معمول جهت بهبود استحکام مدارهای دومینو می باشد. با این حال افزایش اندازه ترانزیستور نگهدارنده، تنازع بین ترانزیستور نگهدارنده و شبکه پایین کش را در فاز ارزیابی زیاد می کند که به نوبه خود باعث افزایش توان مصرفی و کاهش عملکرد مدار می گردد. بنابراین افزایش اندازه ترانزیستور نگهدارنده به منظور بهبود مصونیت در برابر نویز، مصالحه ای بین توان و تاخیر را به همراه خواهد داشت.

چندین مدار دینامیکی در متون علمی برای بهبود عملکرد و کاهش توان مصرفی خطوط بیت، پیشنهاد شده است که می توان از آنها برای تحقق خطوط بیت رجیستر فایلها استفاده کرد [۷-۱۳]. با این حال کاهش توان معمولاً همراه با افزایش تاخیر یا کاهش مصونیت در برابر نویز می باشد.

پیشنهادی عمدتاً به دلیل استفاده از ترانزیستور در حالت دیودی است حال آنکه کاهش تاخیر بدلیل استفاده از آینه جریان می‌باشد.

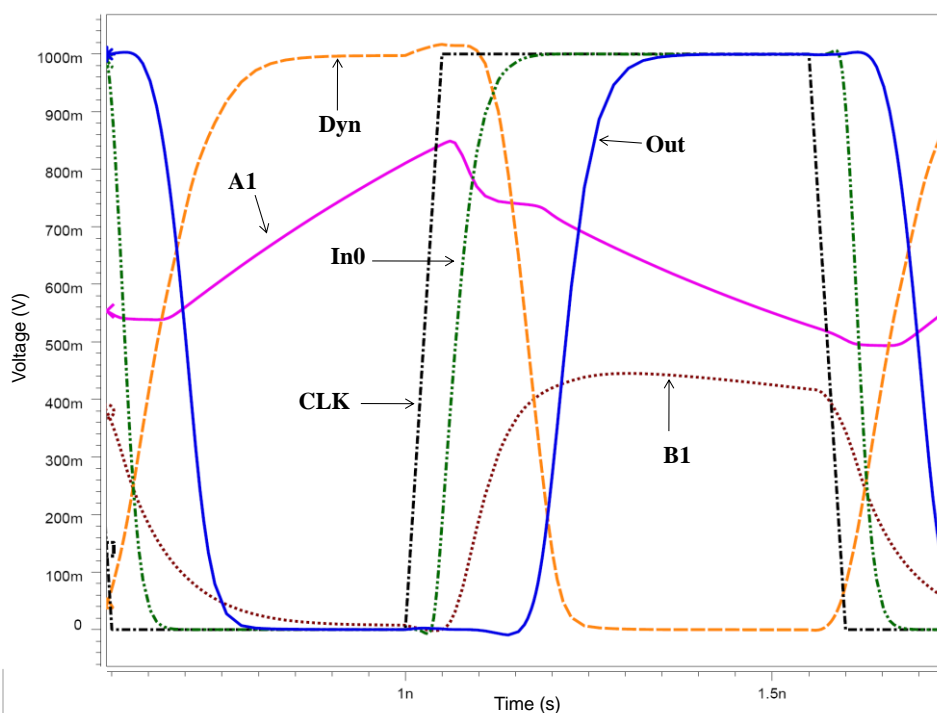
با توجه به شکل (۱)، ویژگی‌های مدار دینامیکی پیشنهادی به شرح ذیل می‌باشد.

- ولتاژ آستانه ترانزیستورهای شبکه پایین‌کش بدلیل اتصال سورس آنها به گیت ترانزیستورهای حالت دیودی M_{D1} و M_{D2} و اثر بدنه افزایش می‌یابد. بدین ترتیب جریان نشتی زیرآستانه و در نتیجه توان نشتی مدار بدلیل اثر پشته کم می‌شود [۱۴]. کاهش جریان نشتی نیز باعث افزایش مصونیت در برابر نویز گیتها می‌شود بطوریکه ولتاژ آستانه سوئیچینگ مدار حدود دو برابر ولتاژ آستانه ترانزیستورهای شبکه پایین‌کش (یعنی $2V_{thn}$) می‌گردد [۱۰]. بدلیل مصونیت در برابر نویز بالای مدار پیشنهادی، می‌توان از ترانزیستورهایی با ولتاژ آستانه پایین برای بهبود عملکرد خطوط بیت استفاده نمود. همچنین می‌توان تعداد شاخه‌های موازی در هر شبکه پایین‌کش را افزایش داد تا تعداد تقسیمات در مدار پیشنهادی کمتر شود. این در حالی است که در مدار دینامیکی متداول، برای حفظ عملکرد و استحکام مدار تعداد محدودی شاخه موازی می‌توان داشت [۹].

با توجه به شکل (۱)، شبکه پایین‌کش در مدار پیشنهادی به دو قسمت تقسیم شده است. باید توجه داشت که اگرچه می‌توان شبکه پایین‌کش را به شبکه‌های کوچکتری تقسیم کرد، اما افزایش تعداد تقسیمات، باعث افزایش تعداد ترانزیستور و سطح مصرفی مدار می‌گردد. همچنین به دلیل اتصال شاخه‌های موازی بیشتر به گره دینامیکی، تاخیر و توان مصرفی به ازای مصونیت در برابر نویز معین افزایش می‌یابد. بنابراین تقسیمات می‌تواند بیشتر هم باشد اما حداکثر آن بوسیله پارامترهای مورد نظر در طراحی مانند مصونیت در برابر نویز و عملکرد مدار تعیین می‌شود.

در واقع مدار پیشنهادی از دو طبقه تشکیل شده است که طبقه اول آن، شبکه‌های پایین‌کش و طبقه دوم، گیت **OR** را پیاده‌سازی می‌کند.

در مدار پیشنهادی برخلاف مدار دومینو متداول، از ولتاژ گره‌های پایینی شبکه‌های پایین‌کش (**B1** و **B2**) بعنوان ورودی گیت **OR** دینامیکی استفاده شده است. به دلیل اینکه حداکثر ولتاژ گره‌های **B1** و **B2** از ولتاژ تغذیه کمتر است، نمی‌توان از گیت **OR** استاتیکی استفاده کرد. در حقیقت جریان شبکه‌های پایین‌کش اهمیت دارد و نه ولتاژ آنها. بنابراین با آینه‌شدن جریان شبکه‌های پایین‌کش، خروجی مناسب تولید می‌شود. توجه به این نکته ضروری است که افزایش استحکام و مصونیت در برابر نویز مدار

شکل ۲- شکل موج بعضی از گره‌های مدار دینامیکی پیشنهادی

$$P_{\text{Switching-Proposed}} = \Pr\{1\}(C_{A1} + C_{A2})V_S V_{DD} f_{\text{clk}} + \Pr\{1\}C_{\text{Dyn}}V_{DD}^2 f_{\text{clk}} \quad (5)$$

که C_{A1} ، C_{A2} و C_{Dyn} به ترتیب ظرفیت خازنی مربوط به گره های A_1 ، A_2 و Dyn می باشند. همچنین V_S دامنه نوسان ولتاژ روی گره های A_1 و A_2 است. حداکثر مقدار ولتاژ این گره ها برابر $V_{DD} - V_{\text{thn}}$ است که ولتاژ آستانه ترانزیستورهای M_1 و M_2 می باشد که بدلیل اثر بدنه از ولتاژ آستانه ترانزیستورهای NMOS معمول بیشتر است. حداقل ولتاژ گره های A_1 و A_2 نیز برابر با ولتاژ آستانه ترانزیستورهای M_{D1} و M_{D2} می باشد. بدلیل اینکه ظرفیت خازنی مربوط به گره های A_1 و A_2 از ظرفیت خازنی گره Dyn بیشتر است می توان رابطه ۵ را بصورت زیر تقریب زد.

$$P_{\text{Switching-Proposed}} \approx \Pr\{1\}(C_{A1} + C_{A2})V_S V_{DD} f_{\text{clk}} \quad (6)$$

با فرض یکسان بودن مجموع تعداد شاخه های شبکه پایین کش در مدار پیشنهادی و مدار متداول ($C_{A1} + C_{A2} = C_{\text{Dyn}}$) و با در نظر گرفتن روابط فوق، نسبت توان سوئیچینگ مدار پیشنهادی به توان مدار دینامیکی متداول برابر خواهد شد با:

$$\frac{P_{\text{Switching-Proposed}}}{P_{\text{Switching-Conv.}}} \approx \frac{V_S}{V_{DD}} \quad (7)$$

بنابراین کاهش توان مصرفی مدار پیشنهادی در مقایسه با مدار دومینو متداول برابر با $1 - \frac{V_S}{V_{DD}}$ می باشد.

با توجه به اینکه در مدار پیشنهادی دامنه نوسان ولتاژ گره های A_1 و A_2 (V_S) کمتر از ولتاژ تغذیه است، توان سوئیچینگ مدار پیشنهادی کم می شود. در واقع کاهش توان بعلا ارتباط مستقیم توان سوئیچینگ گیت های منطقی با دامنه نوسان ولتاژ گره های دینامیکی است.

همچنین جهت کاهش توان نشتی (P_{leakage}) در مدار پیشنهادی، از ترانزیستورهایی با اتصال دیودی (M_{D1}) و (M_{D2}) استفاده شده است تا جریان نشتی زیر آستانه ترانزیستورهای شبکه پایین کش کم شود. جریان زیر آستانه در فناوری های مدرن که جریان نشتی غالب است از رابطه

- نگهدارنده های شبکه های پایین کش (M_{K1} و M_{K2})، از نوع ترانزیستورهای NMOS (بجای نوع PMOS مدارهای متداول) می باشند. بدین ترتیب گیت این ترانزیستورها به جای اینکه به گره خروجی وصل شود به گره دینامیکی Dyn وصل می شود. در نتیجه ضمن کاهش بار خازنی گره خروجی، حداکثر دامنه ولتاژ گره های بالایی شبکه های پایین کش (A_1 و A_2) به اندازه ولتاژ آستانه این ترانزیستورها کمتر می شود یعنی به جای V_{DD} به V_{thn} کاهش می یابد.

از آنجاییکه ترانزیستورهای NMOS مساحت کمتری را نسبت به نوع PMOS اشغال می کنند، مساحت مصرفی نیز کم می شود. باید توجه داشت در مدار دومینو متداول امکان چنین کاری وجود ندارد زیرا توان و تاخیر افزایش می یابد. بنابراین کاهش توان سوئیچینگ بدلیل کاهش نوسان ولتاژ و نیز بزرگ بودن ظرفیت خازنی گره های A_1 و A_2 قابل توجه خواهد بود. برای اینکه کاهش توان مصرفی در مدار پیشنهادی بهتر درک شود باید به رابطه توان مصرفی در مدارهای دینامیکی توجه کرد که از رابطه زیر بدست می آید [۱۵].

$$P_{\text{Avg/gate}} = P_{\text{Switching}} + P_{\text{Short-circuit}} + P_{\text{Leakage}} \quad (2)$$

که $P_{\text{Switching}}$ بیانگر توان سوئیچینگ، $P_{\text{Short-circuit}}$ توان اتصال کوتاه و P_{Leakage} توان نشتی می باشد. توان سوئیچینگ که ناشی از شارژ و دشارژ خازن های مدار است در مدار دینامیکی متداول از رابطه زیر بدست می آید.

$$P_{\text{Switching-Conv.}} = \Pr\{1\}C_{\text{SW}}V_{\text{Swing}}V_{DD}f_{\text{clk}} \quad (3)$$

$$= \Pr\{1\}C_{\text{SW}}V_{DD}^2f_{\text{clk}} \quad (4)$$

که در آن C_{SW} مجموع ظرفیت خازنی گره های مدار، V_{Swing} دامنه نوسان ولتاژ، f_{clk} فرکانس ساعت و $\Pr\{1\}$ احتمال رخداد گذر از سطح صفر به یک است. این مؤلفه توان مصرفی هنگامی به وجود می آید که بارهای خازنی مدار از طریق ترانزیستورهای PMOS با گذر از سطح صفر به یک شارژ می شوند.

توان سوئیچینگ در مدار پیشنهادی با توجه به کاهش دامنه نوسان ولتاژ برابر خواهد بود با:

ترانزیستورهای با اتصال دیودی، توان نشتی مدار پیشنهادی کاهش می‌یابد و الزامات مربوط به استحکام بالا را برآورده می‌سازد.

باید توجه داشت که اگرچه توان مصرفی مدار پیشنهادی با کاهش دامنه نوسان ولتاژ و کاهش جریان نشتی بطور چشمگیری کم می‌شود اما در عوض بدلیل افزایش ولتاژ آستانه ترانزیستورهای شبکه پایین‌کش، تاخیر افزایش می‌یابد که باید با استفاده از ترانزیستورهای آینه جریان M_{m1} و M_{m2} جبران شود. به همین علت چون نسبت اندازه ترانزیستورهای مدار آینه جریان M_{m1} و M_{D1} (همینطور M_{m2} و M_{D2}) روی تاخیر، توان مصرفی و استحکام مدار تاثیر دارد، نسبت آینه جریان M به صورت زیر تعریف می‌شود.

$$M = \frac{\left(\frac{W}{L}\right)_{M_{m1}, M_{m2}}}{\left(\frac{W}{L}\right)_{M_{D1}, M_{D2}}} \quad (11)$$

بدین ترتیب با تغییر M می‌توان به پارامترهای دلخواه رسید بطوریکه افزایش M باعث افزایش سرعت و کاهش استحکام مدار می‌گردد و بالعکس. باید توجه داشت که جهت تقارن، اندازه ترانزیستورهای متناظر در دو مدار سمت چپ در شکل (۱) با هم برابر می‌باشند.

با توجه به مدار پیشنهادی در شکل (۱)، جزئیات دو فاز کاری مدار به شرح ذیل می‌باشد. در فاز پیش‌بار، سیگنال ساعت در سطح پایین قرار دارد ($CLK = '0'$, $\overline{CLK} = '1'$) بنابراین گره‌های B_1 و B_2 به ترتیب توسط ترانزیستورهای M_{Dis1} و M_{Dis2} به سطح صفر دشارژ می‌گردند و گره‌های A_1 و A_2 به ترتیب توسط ترانزیستورهای M_1 و M_2 تا سطح $V_{DD} - V_{thn}$ شارژ می‌شوند. گره Dyn نیز بوسیله ترانزیستور M_{Pre} تا V_{DD} شارژ و ولتاژ خروجی (Out) توسط معکوس کننده خروجی تا سطح صفر دشارژ می‌شود.

در فاز ارزیابی، سیگنال ساعت در سطح بالا قرار دارد ($CLK = '1'$, $\overline{CLK} = '0'$). بنابراین ترانزیستورهای M_{Pre} ، M_{Dis1} و M_{Dis2} خاموش و سایر ترانزیستورهای مدار با توجه به سطح ولتاژ سیگنالهای ورودی می‌توانند خاموش یا روشن باشند. بنابراین در فاز ارزیابی ممکن است دو حالت

زیر محاسبه می‌شود [۱۶].

$$I_{sub} = I_0 (1 - e^{-\frac{-V_{DS}}{V_t}}) e^{\left(\frac{V_{GS} - V_{th} + nV_{DS}}{nV_t}\right)} \quad (8)$$

و I_0 برابر است با:

$$I_0 = \mu_0 C_{ox} \frac{W}{L} (n-1) V_t^2 \quad (9)$$

که V_{GS} ولتاژ گیت-سورس، V_{DS} ولتاژ درین-سورس، n ثابت ضریب نوسان^۱ زیرآستانه و تابعی از فرآیند ساخت بوده، V_{th} ولتاژ آستانه، V_t ولتاژ حرارتی (KT/q) ، η ضریب کاهش سد بوسیله درین^۲ (DIBL)، μ_0 قابلیت تحرک در بایاس صفر، C_{ox} ظرفیت خازنی اکسید گیت، W و L هم به ترتیب عرض و طول ترانزیستور می‌باشند.

هنگامیکه همه ترانزیستورهای شبکه پایین‌کش خاموش می‌باشند در اثر جریان نشتی شبکه پایین‌کش، دو سر ترانزیستورهای M_{D1} و M_{D2} ولتاژی ایجاد می‌شود. این ولتاژ ناشی از اتصال دیودی این ترانزیستورها است که در آنها ولتاژ گیت-سورس مساوی با ولتاژ درین-سورس می‌باشد. ولتاژ ایجاد شده به دلایل زیر باعث کاهش جریان نشتی زیر آستانه می‌شود. اول آنکه، این ولتاژ باعث افزایش ولتاژ سورس-بدنه ترانزیستورهای شبکه پایین‌کش و در نتیجه افزایش ولتاژ آستانه آنها به علت اثر بدنه^۳ می‌شود. بنابراین ولتاژ آستانه ترانزیستورهای شبکه‌های پایین‌کش با توجه به معادله زیر افزایش می‌یابد.

$$V_{th} = V_{th0} + \gamma (\sqrt{\phi_s + V_{sb}} - \sqrt{\phi_s}) \quad (10)$$

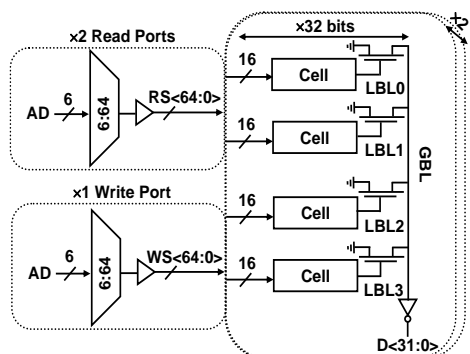
که در آن V_{sb} ولتاژ سورس-بدنه، $\phi_s = 2V_T \ln \frac{N_A}{n_i}$ پتانسیل سطحی و γ ضریب اثر بدنه است [۱۷]. با توجه به معادله (۸) جریان نشتی زیر آستانه با افزایش ولتاژ آستانه ترانزیستورهای شبکه‌های پایین‌کش بطور نمایی کاهش می‌یابد. دلیل دوم این است که ولتاژ گیت-سورس ترانزیستورهای شبکه‌های پایین‌کش بعلاوه این افت ولتاژ منفی می‌گردد که با توجه به معادله (۸) باعث کاهش جریان زیرآستانه می‌شود. دلیل سوم آنکه این افت ولتاژ، ولتاژ درین-سورس را کم و اثر DIBL ترانزیستورهای شبکه پایین‌کش را کاهش می‌دهد. بنابراین با استفاده از

³ body effect

¹ swing

² Drain-Induced Barrier Lowering

معکوس کننده بوده و در هر طرف آن یک پورت خواندن قرار داده شده است تا با ایجاد تقارن و بار خازنی یکسان پایداری بهینه ای هنگام نوشتن در سلول ایجاد شود [۱]. با استفاده از یک ترانزیستور گذر از نوع NMOS، مکمل داده ورودی در هر سلول ایجاد می شود بدون آنکه به معکوس کننده دیگری نیاز باشد.

شکل ۳- ساختار رجیستر فایل با ۶۴ کلمه ۳۲ بیتی (۲kb)

برای طراحی مدار خط بیت محلی (LBL) و سراسری (GBL) در رجیسترهای متداول از دومینو متداول استفاده می شود که به ترتیب در شکل (۶ الف و ب) نشان داده شده اند. برای خواندن داده ها از یکی از ۶۴ کلمه، به ۴ مدار خط بیت محلی مشابه شکل (۶ الف) برای هر پورت خواندن نیاز است که با گیت های AND-OR ۱۶ ورودی پیاده سازی می شوند. به همین دلیل مدار تولید خط بیت سراسری نیز یک گیت OR با ۴ ورودی می باشد (شکل ۶ ب).

از آنجاییکه مدارهای خط بیت محلی و سراسری، ۳۲ بیت داده را به ازای هر پورت خواندن از سلول ها تولید می کنند، در مجموع به ۲۵۶ گیت AND-OR ۱۶ ورودی نیاز است. همچنین تعداد گیت های OR ۴ ورودی برابر با ۶۴ عدد می باشد. بنابراین تعداد قابل توجهی گیت دینامیکی در این رجیستر فایل وجود دارد که در صورت افزایش تعداد پورتها، کلمه ها و یا بیتها بیشتر نیز خواهد شد و نقش اساسی در توان مصرفی رجیستر فایلها ایفا خواهند کرد.

دینامیکی در این رجیستر فایل وجود دارد که در صورت افزایش تعداد پورتها، کلمه ها و یا بیتها بیشتر نیز خواهد شد و نقش اساسی در توان مصرفی رجیستر فایلها ایفا خواهند کرد.

پیاده سازی خطوط بیت در رجیستر فایل پیشنهادی در شکل (۷) نشان داده شده است. برای انتخاب یکی از ۶۴ کلمه در این تکنیک مداری، سیگنالهای LBL1 و LBL2 با دو شبکه پایین کش با ۳۲ شاخه موازی تولید می شود.

متفاوت رخ دهد. (۱) همه سیگنالهای ورودی در سطح پایین باقی بمانند. (۲) در اثر اعمال سیگنالهای ورودی مناسب، حداقل یک مسیر هدایت در شبکه های پایین کش ایجاد شود. در حالت اول، در اثر جریان نشتی ولتاژ کمی دو سر ترانزیستور M_{D1} و M_{D2} ایجاد می شود. اگرچه جریان نشتی شبکه های پایین کش بوسیله ترانزیستورهای M_{m1} و M_{m2} آینه می شود اما با استفاده از ترانزیستور نگهدارنده طبقه دوم (M_K) جبران می شود.

در حالت دوم که حداقل یک مسیر هدایت وجود دارد، جریان شبکه پایین کش زیاد شده و ولتاژ یکی از گره های B_1 یا B_2 (بعنوان مثال B_1) افزایش می یابد. این ولتاژ که مساوی با ولتاژ درین-سورس ترانزیستور M_{D1} نیز می باشد وابسته به اندازه و جریان این ترانزیستور است. افزایش جریان شبکه پایین کش باعث افزایش جریان آینه شده در ترانزیستور M_{m1} می شود. در نتیجه ولتاژ گره Dyn تا سطح صفر دشارژ و ولتاژ گره خروجی (Out) تا V_{DD} شارژ می گردد.

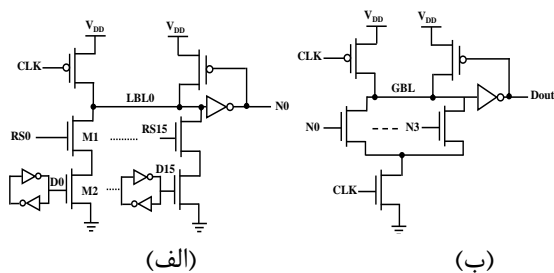
۳- رجیستر فایل تون- پایین

از مدار پیشنهادی جهت پیاده سازی یک رجیستر فایل دو کیلو بیتی استفاده شده است تا قابلیت آن در کاهش توان و تاخیر تحت مصونیت در برابر نویز معین مورد ارزیابی قرار گیرد. پیکربندی یک رجیستر فایل ۲kb با ۶۴ کلمه ۳۲ بیتی که ۲ پورت برای خواندن و ۱ پورت برای نوشتن دارد، در شکل (۳) نشان داده شده است. مطابق شکل (۳)، ۶ بیت آدرس خواندن و نوشتن به ازای هر پورت دیکد می شوند تا بتوان ۶۴ رجیستر را آدرس دهی کرد. دیکدرهای ۶ به ۶۴ با استفاده از منطق CMOS ایستا و دو طبقه از گیت های NOR دو ورودی و NAND سه ورودی طراحی می شوند تا نهایتاً سیگنالهای انتخاب خواندن (RS) و نوشتن (WS) رجیسترها تولید شوند [۱۸].

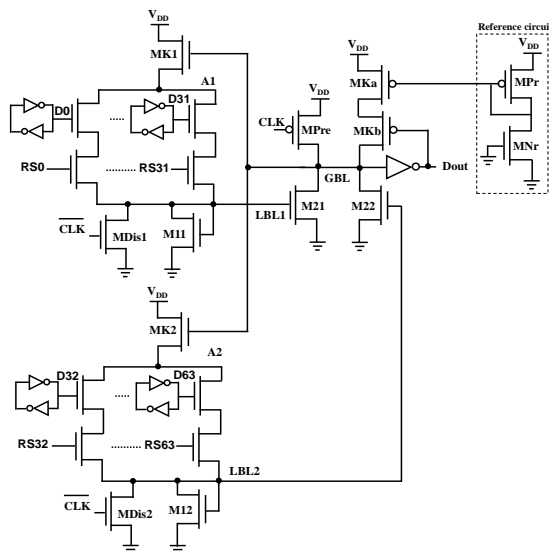
زنجیره ای از معکوس کننده ها با FO4 برای بافرها و درایورها استفاده شدند تا بتوانند بارهای خازنی بزرگ را راه اندازی کنند. مطابق شکل (۴)، از ۶۴ بافر دینامیکی در هر پورت برای درایو سیگنالهای دیکد شده خواندن/نوشتن و توزیع آنها بین ۳۲ بیت در هر یک از ۶۴ کلمه موجود در رجیستر فایل، استفاده شده است.

مدار مربوط به یک سلول از رجیستر فایل در شکل (۵) نشان داده شده است که با استفاده از ۱۱ ترانزیستور پیاده سازی می شود. هر سلول ذخیره سازی متشکل از دو

طبقه دوم استفاده شده است (به جای ترانزیستور نگهدارنده M_K) در شکل ۱). بدین ترتیب با کاهش تنازع، تاخیر و توان مصرفی کم شود [۹]. برای این منظور لازم است جریان ترانزیستور M_{Ka} با جریان نشستی آینه شده شبکه های پایین کش برابر باشد. این کار با استفاده از یک مدار مرجع انجام می شود که مطابق شکل (۷)، از دو ترانزیستور M_{Pr} و M_{Nr} تشکیل شده است. این مدار جهت ایجاد المثنی جریان نشستی شبکه های پایین کش در بدترین حالت استفاده شده است تا بطور صحیحی تغییرات جریان نشستی ناشی از تغییرات فرآیند را دنبال کند.

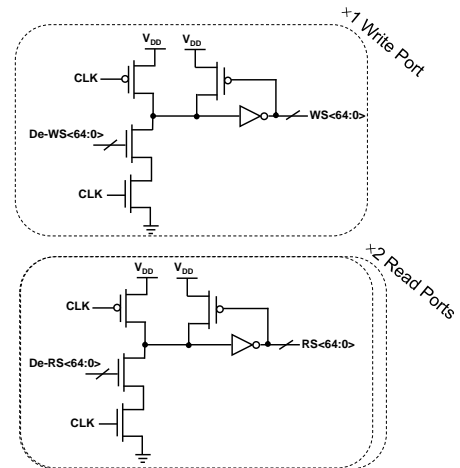
شکل ۶- استفاده از دومینو متداول برای پیاده سازی (الف) خط بیت محلی (LBL) و (ب) خط بیت سراسری (GBL)

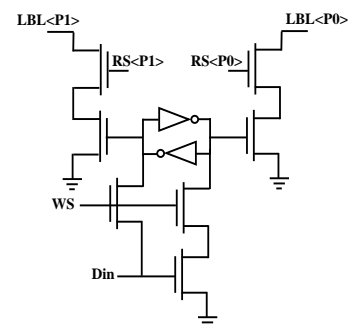
شکل ۷- مدار خط بیت در رجیستر فایل پیشنهادی

۴- نتایج شبیه سازی

رجیستر فایل متداول و رجیستر فایل پیشنهادی با استفاده از نرم افزار HSPICE و مدل فناوری 90nm CMOS با ترانزیستورهای دارای ولتاژ آستانه پایین (LVT) و ولتاژ تغذیه ۱V شبیه سازی شدند. دمای کاری ۱۱۰°C انتخاب شده است زیرا نوعا دمای نقطه داغ^۱ در ریزپردازنده های

شکل ۴- پیاده سازی درایورهای سیگنالهای انتخاب خواندن و نوشتن

شکل ۵- سلول متقارن یک بیت از رجیستر فایل

سپس با یک گیت OR دو ورودی GBL و داده خروجی بدست می آید. اگرچه می توان تعداد شبکه ها را بیشتر نمود اما در عوض مساحت مصرفی افزایش می یابد. بنابراین با استفاده از مدار دینامیکی پیشنهادی، مدارهای خط بیت محلی و سراسری ساده تر می شوند بطوریکه نسبت به خطوط بیت متداول، ۴ معکوس کننده مربوط به مدار بیت محلی به ازای هر بیت در هر پورت و در مجموع ۶۴ معکوس کننده حذف می شود. این مزیت بدان علت است که در مدار پیشنهادی برعکس مدار دومینو متداول می توان تعداد شاخه های موازی بیشتری در شبکه پایین کش داشت چراکه نیازی به صفر شدن گره های دینامیکی A_1 و A_2 نیست و صرفا جریان شبکه پایین کش اهمیت دارد. بنابراین عملکرد رجیستر فایل افزایش، مساحت و توان مصرفی کاهش می یابد.

جهت کاهش تنازع بین ترانزیستورهای نگهدارنده و ترانزیستورهای M_{21} و M_{22} در مدار شکل (۷)، از دو ترانزیستور M_{Ka} و M_{Kb} به عنوان ترانزیستورهای نگهدارنده

¹ hot-spot

اندازه ترانزیستور نگهدارنده در مدار دومینو متداول، از ۰/۱ تا ۱ برابر اندازه ترانزیستورهای شبکه پایین کش افزایش داده می‌شود (افزایش نسبت K در معادله (۱)) تا مصونیت در برابر نویز مطلوب بدست آید.

در مدار پیشنهادی جهت رسیدن به مصونیت در برابر نویز موردنظر، نسبت آینه جریان (M در معادله (۱۱)) با تغییر عرض ترانزیستورهای M_{21} و M_{22} تغییر داده می‌شود. واضح است که کاهش اندازه این ترانزیستورها و کاهش M ، مصونیت در برابر نویز را افزایش می‌دهد اما سرعت را کم می‌کند.

عرض ترانزیستورهای مدار مرجع طوری انتخاب می‌شوند که جریان نشتی آنها معادل با جریان نشتی گیت AND-OR با ۶۴ ورودی شود. برای رسیدن به مصونیت در برابر نویز مطلوب می‌توان عرض ترانزیستور M_{Ka} را تغییر داد. باید توجه داشت اگرچه افزایش عرض ترانزیستور M_{Ka} باعث افزایش مصونیت در برابر نویز می‌شود اما موجب ازدیاد تأخیر و توان مصرفی نیز می‌گردد.

۴-۱- معیار شایستگی

به منظور مقایسه منصفانه رجیستر فایل پیشنهادی با رجیستر فایل متداول باید همزمان پارامترهای نویز، تأخیر، توان و سطح مصرفی در نظر گرفته شود. برای این منظور می‌توان از معیار شایستگی (FOM) زیر استفاده نمود [۲۱].

$$FOM = \frac{UNA_{nom}}{P_{tot-nom} \times t_P^2 \times A_{nom}} \quad (14)$$

که UNA_{nom} ، $P_{tot-nom}$ ، t_P و A_{norm} به ترتیب متوسط نویز واحد، متوسط توان مصرفی، تأخیر انتشار و سطح مصرفی مدار می‌باشند. هر کدام از پارامترها به پارامترهای مربوط به رجیستر فایل متداول نرمالیزه می‌شوند. از آنجایی که یکی از پارامترهای مهم طراحی، حاصلضرب انرژی در تأخیر است که مساوی با $P_{avg} \times t_P^2$ می‌باشد [۱۵]، به همین دلیل پارامتر تأخیر انتشاری در رابطه مربوط به FOM به توان دوم رسیده است.

در جدول ۱، FOM رجیستر فایل‌های مورد بررسی نشان داده شده است. در این جدول، تعداد ترانزیستورهای مورد استفاده، سطح مصرفی تخمینی، توان تلفاتی و تأخیر انتشاری هر طرح به همراه UNA و FOM فهرست شده‌اند. بدلیل اینکه تعداد ترانزیستورها در رجیستر فایلها زیاد است و همچنین فقط مدار خطوط بیت رجیستر فایلها

مدرن $110^\circ C$ می‌باشد [۱۹]. شکل موجهای مربوط به رجیستر فایل پیشنهادی در شکل (۸) نشان داده شده است. برای اندازه‌گیری عملکرد رجیستر فایلها، تأخیر مسیر خواندن که شامل تأخیرهای خطوط بیت محلی و سراسری است اندازه‌گیری می‌شود. برای این منظور، تأخیر بین سیگنال انتخاب خواندن تا سیگنال خروجی اندازه‌گیری می‌شود.

رجیستر فایلها به گونه ای طراحی شدند که مصونیت در برابر نویز آنها در همه گوشه های فرآیند، حداقل ۳۰٪ ولتاژ تغذیه باشد. تأخیر و توان مصرفی نیز تحت همین شرایط اندازه گیری می‌شوند.

معمولاً برای اندازه‌گیری مصونیت در برابر نویز مدارها از بهره نویز واحد (UNG) استفاده می‌شود که طبق تعریف برابر است با دامنه ولتاژ نویز ورودی که باعث می‌گردد نویز با دامنه ولتاژ یکسانی در خروجی ظاهر شود [۲۰]. این معیار به صورت زیر بیان می‌شود:

$$UNG = \{V_{in} : V_{noise} = V_{output}\} \quad (12)$$

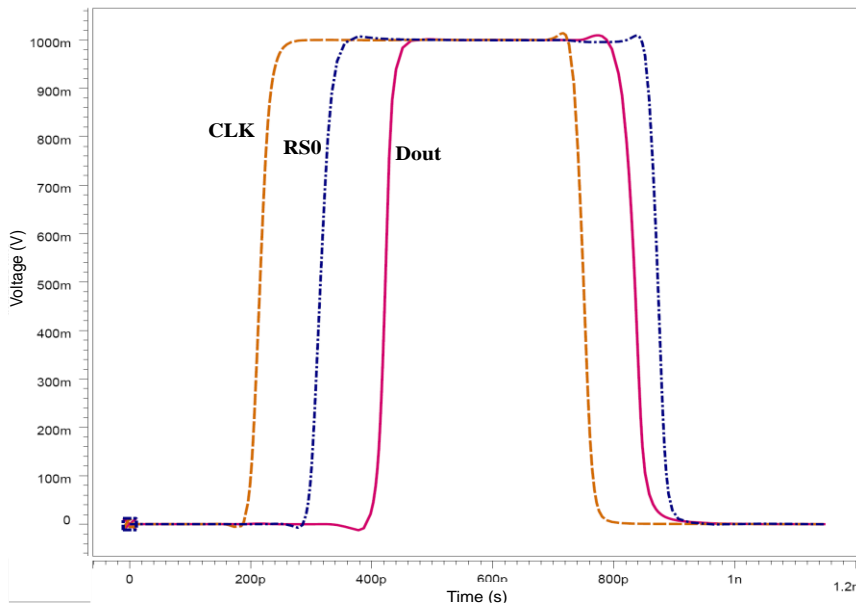
چون عرض پالس نویز ورودی و خروجی ممکن است باهم متفاوت باشند، به همین دلیل از متوسط نویز واحد (UNA) جهت بررسی مصونیت در برابر نویز مدارها استفاده شده است که برابر است با دامنه ولتاژ نویز ورودی که باعث می‌گردد متوسط ولتاژ نویز خروجی برابر با متوسط ولتاژ نویز ورودی شود. UNA به صورت زیر تعریف می‌شود [۱۲]:

$$UNA = \{V_{in} : V_{noise_{Avg}} = V_{output_{Avg}}\} \quad (13)$$

برای اندازه‌گیری مصونیت در برابر نویز گیت‌های AND-OR در بدترین حالت ممکن، گیت یکی از ترانزیستورهای سری در هر شاخه از شبکه پایین کش به V_{DD} و دیگری به پالس نویزی وصل می‌شود. با اعمال پالسهای نویزی به ورودیها، عرض ترانزیستورها به شرح ذیل تعیین می‌شوند تا مصونیت در برابر نویز مورد نظر بدست آید.

کمترین مقدار برای عرض ترانزیستورها برابر با $W_{min} = 3L_{min}$ قرار داده شده است که L_{min} هم برابر با ۹۰ nm می‌باشد. عرض ترانزیستورهای شبکه پایین کش نیز دو برابر این مقدار است. نسبت عرض ترانزیستورهای PMOS به NMOS در معکوس‌کننده‌ها برابر با ۲ ($\frac{6L_{min}}{3L_{min}}$) می‌باشد. طول و عرض سایر ترانزیستورها نیز برابر با مقادیر حداقل قرار داده شده است.

شکل ۸- شکل موجهای مربوط به رجیستر فایل پیشنهادی

پیشنهادی، رجیستر فایل پیشنهادی در چهار گوشه فرآیند و دماهای مختلف و ولتاژهای تغذیه (V_{DD}) متغیر بین $0.8V$ تا $1.2V$ شبیه‌سازی شدند. تأخیر و توان مصرفی به پارامترهای مشابه آنها در فرآیند نوعی (tPTN)، ولتاژ تغذیه $1V$ و دمای $110^{\circ}C$ نرمالیزه شدند.

جدول ۱- مقایسه پارامترهای رجیستر فایل‌های مورد بررسی

رجیستر فایل پیشنهادی	رجیستر فایل متداول	
۲۷۱۳۶	۲۷۹۰۲	تعداد ترانزیستور
۱۸۱۱۵	۱۹۲۲۱	مساحت مصرفی ($W_{min} \times L_{min}$)
۰/۹۴	۱	مساحت نرمالیزه
۱/۶۵	۲/۶	توان مصرفی (mw)
۰/۶۳	۱	توان نرمالیزه
۱۰۷	۱۶۶	تاخیر (ps)
۰/۶۴	۱	تاخیر نرمالیزه
۰/۳	۰/۳	UNA (V)
۱	۱	نرمالیزه UNA
۵۴۳/۷	۶۴۳/۶	توان نشتی (μW)
۰/۸۴	۱	توان نشتی نرمالیزه
۴/۱	۱	FOM

نتایج مربوط به تأخیر و توان مصرفی نرمالیزه‌شده در فرآیند نوعی با ولتاژ تغذیه $1V$ به‌ازای دماهای مختلف در شکل (۹) و به‌ازای ولتاژ تغذیه (V_{DD}) متغیر بین $0.8V$ تا $1.2V$ در دمای $110^{\circ}C$ در شکل (۱۰) ترسیم شده است. همچنین اثر تغییر فرآیند روی تأخیر و توان نرمالیزه شده

در طرحهای مختلف تغییر می‌کند. بنابراین فقط مساحت مدارهای خط بیت محلی و سراسری تخمین زده شده است. سطح تخمینی خطوط بیت نیز با استفاده از اندازه ترانزیستورها بدست آمده است. نتایج نشان می‌دهند که رجیستر فایل پیشنهادی FOM بیشتری نسبت به رجیستر فایل متداول دارد.

همچنین جدول ۱ نشان می‌دهد توان مصرفی، توان نشتی، تاخیر انتشاری و مساحت رجیستر فایل پیشنهادی در شرایط مصونیت در برابر نویز یکسان، به ترتیب 0.37% ، 0.16% ، 0.36% و 0.6% کمتر از رجیستر فایل متداول می‌باشد، که منجر به $4/1$ برابر بهبود در FOM نرمالیزه شده نسبت به طرح متداول می‌شود. همچنین رجیستر فایل پیشنهادی با سایر رجیستر فایل‌هایی که در متون علمی منتشر شده‌اند و از فناوری 90 نانومتر CMOS استفاده کرده‌اند، مقایسه می‌شود [۱۸، ۲۲-۳۰]. نتایج مندرج در مقالات و نتایج حاصل از شبیه‌سازی رجیستر فایل پیشنهادی در جدول ۲ فهرست شده‌اند. از آنجاییکه نتایج گزارش شده در هر مقاله تحت شرایط متفاوت به‌دست آمده‌اند، به همین دلیل در جدول ۲ از مقادیر نرمالیزه شده تأخیر و توان مصرفی استفاده شده است. همچنین حاصل ضرب انرژی در تأخیر (EDP) رجیستر فایلها با هم مقایسه شده‌اند. با توجه به جدول ۲، رجیستر فایل پیشنهادی کمترین مقدار EDP را دارد.

جهت بررسی اثر تغییرات فرآیند، ولتاژ و دما روی مدار

بررسی شود. با توجه به این شکل‌ها می‌توان نتیجه گرفت مدار پیشنهادی با تغییرات فرآیند، ولتاژ و دما کارکرد مناسبی دارد.

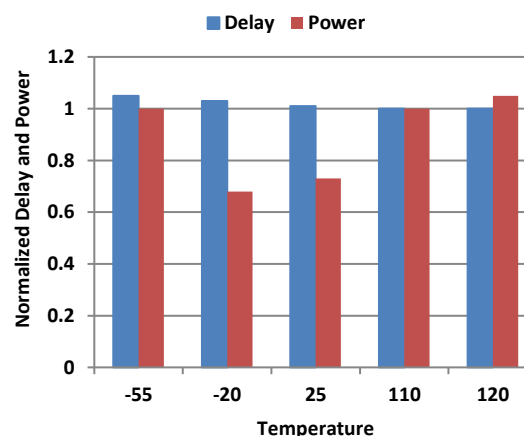
مدار پیشنهادی در چهار گوشه فرآیند (sPfN, sPsN, fPsN و fPfN) با ولتاژ تغذیه ۱V و دمای ۱۱۰°C در جدول ۳ نشان داده شده است. در این جدول، EDP نیز لحاظ شده است تا تغییرات این پارامتر با تغییر فرآیند نیز

جدول ۲- مقایسه پارامترهای رجیستر فایل‌های مختلف با استفاده از نتایج مندرج در مقالات

رجیستر فایل پیشنهادی	[۳۰]	[۲۹]	[۲۸]	[۲۷]	[۲۶]	[۲۵]	[۲۴]	[۲۳]	[۲۲]	[۱۸]
فناوری ساخت (nm)	۹۰	۹۰	۹۰	۹۰	۹۰	۹۰	۹۰	۹۰	۹۰	۹۰
ولتاژ تغذیه (V)	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱/۲	۱/۲	۱/۲	۱
تعداد کلمه/ بیت	۳۲/۶۴	۱۲۸/۳۲	۱۲۸/۳۲	۶۴/۶۴	۱۲۸/۳۲	۳۲/۳۲	۳۲/۳۲	۳۲/۳۲	۶۴/۱۲۸	۳۲/۶۴
تعداد پورت‌های خواندن/ نوشتن	۱/۲	۲/۲	۴/۴	۸/۴	۲/۲	۴/۸	۴/۸	۱/۲	۴/۴	۱/۲
تأخیر نرمالیزه	۰/۶۴	۰/۹۵	۰/۶۳	۱	۰/۹۴	۰/۸	۱	۱	۰/۸۸	۱/۲۲
توان نرمالیزه	۰/۶۳	۱/۰۲	۰/۸۲	۰/۴۴	۱	۰/۹	۰/۶۷	۰/۷۵	۱/۰۱	۰/۷۵
EDP	۰/۲۶	۰/۸	۰/۳۳	۰/۴۴	۰/۸۸	۰/۵۸	۰/۶۷	۰/۷۵	۰/۷۸	۱/۱۲

جدول ۳- بررسی تغییر فرآیند روی رجیستر فایل پیشنهادی

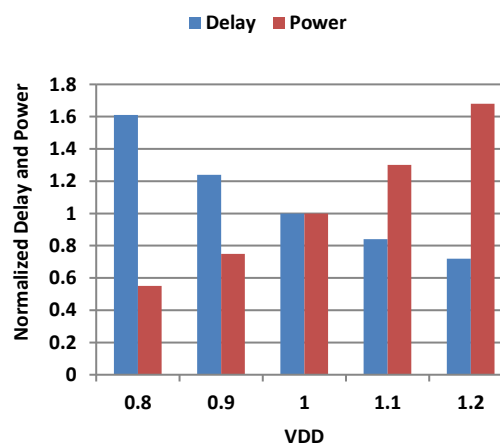
گوشه های فرآیند					پارامتر
TT	FS	SF	SS	FF	
۱	۱/۱۷	۰/۸۷	۱/۵۱	۰/۶۹	تأخیر نرمالیزه
۱	۰/۹۷	۱/۰۹	۰/۶۱	۱/۹۴	توان نرمالیزه
۱	۱/۳۳	۰/۸۳	۱/۳۹	۰/۹۲	EDP نرمالیزه
۱	۱/۱۳	۰/۹۳	۱/۳۵	۰/۷۵	UNA نرمالیزه
۱	۰/۸۵	۱/۱۲	۰/۹۷	۰/۸۲	UNA/EDP نرمالیزه

شکل ۹- تغییرات تأخیر و توان مصرفی در سه دمای مختلف

نتیجه گیری

یکی از مسیرهای بحرانی در رجیستر فایل‌ها، مسیرهای خواندن یا خطوط بیت آنها است که با استفاده از مدارهای دینامیکی پیاده سازی می‌شوند و سهم عمده‌ای از توان مصرفی رجیستر فایل‌ها را به خود اختصاص می‌دهند. با توجه به معایب مدارهای دینامیکی در خصوص حساسیت به نویز و توان مصرفی، استفاده از مدار دینامیکی مناسب جهت پیاده سازی رجیستر فایل‌ها اهمیت بسزایی دارد. از این رو یک تکنیک مداری جهت پیاده‌سازی مدارهای خط بیت محلی و سراسری رجیستر فایل‌ها پیشنهاد می‌شود تا علاوه بر حفظ استحکام مداری، توان مصرفی و تأخیر رجیستر فایل‌ها را کاهش دهد.

شکل ۱۰- اثر تغییر ولتاژ تغذیه روی تأخیر و توان مصرفی

استفاده نمود.
رجیستر فایل پیشنهادی با استفاده از یک مدل فناوری ۹۰ نانومتر CMOS و ترانزیستورهایی با ولتاژ آستانه پایین شبیه‌سازی شد. نتایج شبیه‌سازیها بیانگر کاهش چشمگیر توان مصرفی و افزایش سرعت رجیستر فایل پیشنهادی نسبت به رجیستر فایل متداول تحت مصونیت در برابر نویز یکسان است.

ایده اصلی جهت کاهش توان کلیدزنی در مدار پیشنهادی، کاهش دامنه تغییرات ولتاژ دو سر شبکه پایین‌کش است. همچنین به دلیل اثر بدنه، ولتاژ آستانه ترانزیستورهای شبکه پایین‌کش افزایش یافته و جریان نشتی زیر آستانه کم می‌شود. در نتیجه توان نشتی کاهش و مصونیت در برابر نویز افزایش می‌یابد. بنابراین می‌توان از ترانزیستورهایی با ولتاژ آستانه پایین برای بهبود عملکرد مدار پیشنهادی

مراجع

- [1] K. Krishnamurthy, A. Alvandpour, G. Balamurugan., N. R. Shanbhag, K. Soumyanath, and S. Y. Borkar, "A 130-nm 6-GHz 256 × 32 Bit Leakage-Tolerant Register File", IEEE Journal of Solid-State Circuits, Vol. 37, No. 5, 2002, pp. 624-632.
- [2] Intel Pentium 4 1.4 GHz Review, Part 1: Processor Architecture and Platform Overview, 2000, pp. 1–11, Nov. [Online]. Available: <http://www.xbitlabs.com/articles/cpu/display/pentium4-1400-1.html>.
- [3] H. F. Dadgour, and K. Banerjee, "A Novel Variation-Tolerant Keeper Architecture for High-Performance Low-Power Wide Fan-In Dynamic OR Gates", IEEE Transactions on Very Large Scale Integration (VLSI) Systems, Vol. 18, No. 11, 2010, pp. 1567 – 1577.
- [4] X. Guan, and Y. Fei, "Register File Partitioning and Compiler Support for Reducing Embedded Processor Power Consumption", IEEE Transactions on Very Large Scale Integration (VLSI) syst., Vol. 18, No. 8, 2010, pp. 1248-1252.
- [5] N. Gong, J. Wang, and R. Sridhar, "Variation Aware Sleep Vector Selection in Dual Dynamic OR Circuits for Low Leakage Register File Design", IEEE Transactions on Circuits and Systems, Vol. 61, No. 7, July 2014, pp. 1970-1983.
- [6] H. Mostafa, M. Anis, and M. Elmasry, "Novel Timing Yield Improvement Circuits for High-Performance Low-Power Wide Fan-In Dynamic OR Gates", IEEE Transactions on Circuits and Systems, Vol. 58, No. 10, 2011, pp. 1785 – 1797.
- [7] A. Alvandpour, R. Krishnamurthy, K. Sourrty, and S. Y. Borkar, "A Sub-130-nm Conditional-Keeper Technique". IEEE Journal of Solid-State Circuits, Vol. 37, No. 5, 2002, pp. 633-638.
- [8] M. H. Anis, M. W. Allam, and M. I. Elmasry, "Energy-Efficient Noise-Tolerant Dynamic Styles for Scaled-Down CMOS and MTCMOS Technologies", IEEE Transactions on Very Large Scale Integration (VLSI) Systems, Vol. 10, No. 2, 2002, pp. 71-78.
- [9] Y. Lih, , N. Tzartzanis, and W. Walker, "A Leakage Current Replica Keeper for Dynamic Circuits", IEEE Journal of Solid-State Circuits, Vol. 42, No. 1, 2007, pp. 48–55.
- [10] H. Mahmoodi-Meimand, and K. Roy, "Diode-Footed Domino: A Leakage-Tolerant High Fan-In Dynamic Circuit Design Style". IEEE Transactions on Circuits and Systems, Vol. 51, No. 3, 2004, pp. 495-503.
- [11] A. Peiravi, and M. Asyaei, "Current-Comparison-Based Domino: A New Low-Leakage High Speed Domino Circuit for Wide Fan-In Gates", IEEE Transactions on Very Large Scale Integration (VLSI) Systems, Vol. 21, No. 51, 2013, pp. 934-943.
- [12] M. Asyaei, "A New Leakage-Tolerant Domino Circuit Using Voltage-Comparison for Wide Fan-In Gates in Deep Sub-Micron Technology", Integration, the VLSI Journal, Vol. 51, 2015, pp. 61-71.

- [۱۳] م. آسیایی، "دومینو مبتنی بر مقایسه جریان ارتقاء یافته برای طراحی گیت‌های عریض توان پایین" مجله مهندسی برق دانشگاه تبریز، جلد ۴۷، شماره ۱، ۱۳۹۶.
- [14] K. Roy, S. Mukhopadhyay, and H. Mahmoodi, "Leakage Current Mechanisms and Leakage Reduction Techniques in Deep-Submicrometer CMOS Circuits", *Proceedings of the IEEE*, Vol. 91, No. 2, 2003, pp. 305-327.
- [15] J. Rabaey, A. Chandrakasan, and B. Nicolic, "Digital Integrated Circuits: A Design Perspective". 2nd Edition, Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall, 2003.
- [16] S. Fisher, A. Teman, D. Vaysman, A. Gertsman, O. Yadid-Pecht, and A. Fish, "Digital Subthreshold Logic Design—Motivation and Challenges", *IEEE 25th Convention of Electrical and Electronics Engineers*, 2008, pp. 702-706.
- [17] D. L. Ding, and P. Mazumder, "On Circuit Techniques to Improve Noise Immunity of CMOS Dynamic Logic", *IEEE Transactions on Very Large Scale Integration (VLSI) Systems*, Vol. 12, No. 9, 2004, pp. 910–925.
- [18] M. Asyaei, and A. Peiravi, "Low Power Wide Gates for Modern Power Efficient Processors", *Integration, the VLSI Journal*, Vol. 47, No. 2, 2014, pp. 272-283.
- [19] Z. Liu, and V. Kursun, "Leakage Power Characteristics of Dynamic Circuits in Nanometer CMOS Technologies", *IEEE Transactions of Circuits and Systems. II*, Vol. 53, No. 8, 2006, pp. 692–696.
- [20] L. Wang, and N. R. Shanbhag, (2000). "An Energy-Efficient Noise-Tolerant Dynamic Circuit Technique", *IEEE Transactions on Circuits and Systems*, Vol. 47, No. 11, pp. 1300-1306 .
- [21] A. Peiravi, and M. Asyaei, "Noise-Immune Dual-Rail Dynamic Circuit for Wide Fan-In Gates in Asynchronous Designs", *IEEJ Transactions on Electrical and Electronic Engineering*, Vol. 7, No. 6, 2012, pp. 613-621.
- [22] A. Agarwal, K. Roy, R. K. Krishnarnurthy, and S. Borkar, "A 90nm 6.5GHz 128x64b 4-Read 4-Write Ported Parameter Variation Tolerant Register File", *Symposium on VLSI Circuits Digest of Technical Papers*, 2004, pp. 386-387 .
- [23] S. Hsu, A. Agarwal, K. Roy, R. K. Krishnarnurthy, and S. Borkar, "An 8.3GHz Dual Supply/Threshold Optimized 32b Integer ALU-Register File Loop in 90nm CMOS", *International Symposium on Low Power Electronics and Design (ISLPED)*, 2005, pp. 103-106 .
- [24] H. Yan, Y. Liu, H. D. Wang, and C. H. Hou, "A Low-Power 8-Read 4-Write Register File Design". *Asia Pacific Conference on Postgraduate Research in Microelectronics and Electronics*, 2010, pp. 178 - 181.
- [25] Y. Hao, L. Yan, H. Siliang, W. Donghui, and H. Chaohuan, "A Low-Power Multi Port Register File Design Using a Low-Swing Strategy", *Journal of Semiconductors*, Vol. 33, No. 3, 2012, pp. 35009:1-8.
- [26] C. H. Kim, K. Roy, S. Hsu, A. Alvandpour, R. Krishnamurthy, and S. Borkar, "A Process Variation Compensating Technique for Sub-90nm Dynamic Circuits", *Symposium on VLSI Circuits Digest of Technical Papers*, 2003, pp. 205-206.
- [27] G. Zhang, X. Yang, and Y. Zhang, "Architecture Level Energy Modeling and Optimization for Multi-Ported Giga-Hz Physical Register File", *IEEE International Conference on Networking, Architecture and Storage*, 2009, pp. 386 - 391 .
- [28] S. C. Yang, H. I. Yang, and W. Hwang, "A Micro-Watt Multi-Port Register File with Wide Operating Voltage Range", *IEEE International Workshop on Memory Technology, Design, and Testing*, 2009, pp. 34-37.

- [29] C. H. Kim, K. Roy, S. Hsu, R. Krishnamurthy, and S. Borkar, "A Process Variation Compensating Technique with an On-Die Leakage Current Sensor for Nanometer Scale Dynamic Circuits", IEEE Transactions on Very Large Scale Integration (VLSI) Systems, Vol. 14, No. 6, 2006, pp. 646-649.
- [30] I. Daimary, and M. Aneesh, "Design of Low Power Gates used in Register File and Tag Comparator", International Journal of Computational Engineering & Management, Vol. 18, No. 2, 2015, pp. 1-6.